

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนายครั้งนี้ (Correlational Predictive Research)

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนของกลุ่มสมรส และการทำหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่น ที่ครรภ์ครบกำหนดคลอดปกติ ทารกสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงอายุ 1-2 เดือน และมารับบริการที่คลินิกสุขภาพเด็กดี โรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4 แห่ง คือ โรงพยาบาลสตึก โรงพยาบาลบ้านกรวด โรงพยาบาลละหานทราย และ โรงพยาบาลหนองกี่ รวมทั้งหมดจำนวน 71 ราย ซึ่งมากกว่าที่คำนวณได้ (อย่างน้อย 67 ราย) ทั้งนี้เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูล มีมารดาที่นำบุตรมารับวัคซีนอยู่ด้วยกันหลายคนและคุณสมบัติเข้าเกณฑ์ทั้งหมด จึงเก็บข้อมูลจากมารดาทั้งหมด ที่มารับบริการวันนั้น เพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงมากกว่าที่คำนวณได้เล็กน้อย ผลการวิจัยนำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยาย แบ่งเป็น 4 ส่วน ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของการสนับสนุนของกลุ่มสมรส

การทำหน้าที่ของครอบครัว และความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของกลุ่มสมรส และการทำหน้าที่ของครอบครัว กับความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น

4. อิทธิพลของการสนับสนุนของกลุ่มสมรส และการทำหน้าที่ของครอบครัวที่มีต่อความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่นมีอายุเฉลี่ย 17.30 ปี ($SD = 1.38$, range = 14-19) สามีมีอายุเฉลี่ย 21.18 ปี ($SD = 3.97$, range = 16-40) ส่วนใหญ่มีศาสนาพุทธ (ร้อยละ 98.6) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 69.0) ประกอบอาชีพรับจ้าง มากที่สุด (ร้อยละ 49.3) รองลงมาทำอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 45.1) รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 80.3) ลักษณะครอบครัวจะเป็นครอบครัวขยาย (ร้อยละ 66.2) และมารดาไม่เคยมีประสบการณ์ในการดูแลเด็กมาก่อน (ร้อยละ 88.7) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย จำนวน และร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 71)		
ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n)	ร้อยละ
อายุมารดา (ปี) $\bar{X} = 17.30$, $SD = 1.38$, range = 14-19		
อายุสามี (ปี) $\bar{X} = 21.18$, $SD = 3.97$, range = 16-40		
ศาสนา		
พุทธ	70	98.6
คริสต์	1	1.4
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	15	21.1
มัธยมศึกษา	49	69.0
ปวช.	7	9.9
อาชีพ		
รับจ้าง	35	49.3
เกษตรกรกรรม	32	45.1
แม่บ้าน(ไม่มีรายได้)	2	2.8
ค้าขาย	1	1.4
อื่นๆ (ทหาร)	1	1.4
รายได้ของครอบครัว		
น้อยกว่า 5,000 บาท	57	80.3
5,001-10,000 บาท	12	16.9
10,001-20,000 บาท	2	2.8
ลักษณะของครอบครัว		
ครอบครัวขยาย	47	66.2
ครอบครัวเดี่ยว	24	33.8
ประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก		
ไม่เคย	63	88.7
เคย	8	11.3

บุตรของกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 1.6 เดือน ($SD = .16$, range = 1-2) เป็นเด็กผู้ชาย ร้อยละ 54.9 ส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรก (ร้อยละ 94.4) น้ำหนักแรกเกิดเฉลี่ย 2,999.79 กรัม ($SD = 259.79$, range = 2,560-3,925) น้ำหนักปัจจุบันเฉลี่ย 4,685.35 กรัม ($SD = 599.22$, range = 3,100-6,000) และเป็นทารกที่เกิดจากการคลอดที่มีอายุครรภ์เฉลี่ย 38.46 สัปดาห์ ($SD = .91$, range = 37-40) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย ความถี่ และร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของทารก

(n = 71)		
ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n)	ร้อยละ
อายุของทารก (เดือน) $\bar{X} = 1.6$, $SD = .16$, range = 1 - 2		
เพศของทารก		
ชาย	39	54.9
หญิง	32	45.1
ลำดับที่ของการเกิด		
ลำดับที่ 1	67	94.4
ลำดับที่ 2	2	2.8
ลำดับที่ 3	2	2.8
น้ำหนักแรกเกิด (กรัม) $\bar{X} = 2,999.79$, $SD = 259.79$, range = 2,560-3,925		
น้ำหนักปัจจุบัน (กรัม) $\bar{X} = 4,685.35$, $SD = 599.22$, range = 3,100-6,000		
อายุครรภ์มารดาเมื่อแรกเกิด $\bar{X} = 38.46$, $SD = .91$, range = 37-40		

ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของการสนับสนุนของคู่สมรส การทำหน้าที่ของครอบครัว และความไวในการตอบสนองต่อสื่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น

การสนับสนุนของคู่สมรสโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 64.63 ($SD = 10.24$, range = 39-85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านอารมณ์มีคะแนนเฉลี่ย 13.99 ($SD = 1.82$, range = 10-19) ด้านการประเมินค่า/ ยกย่องมีคะแนนเฉลี่ย 15.52 ($SD = 2.25$, range = 10-20) ด้านข้อมูลข่าวสารมีคะแนนเฉลี่ย 12.44 ($SD = 3.10$, range = 5-19) และด้านสิ่งของและบริการมีคะแนนเฉลี่ย 17.70

(SD = 3.25, range = 8-24) การทำหน้าที่ของครอบครัวมีคะแนนเฉลี่ย 106.70 (SD = 9.78, range = 83-130) และความไวในการตอบสนองต่อสื่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่นมีคะแนนเฉลี่ย 103.42 (SD = 8.34, range = 83-120) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของการสนับสนุนของกลุ่มสมรสโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน การทำหน้าที่ของครอบครัว และความไวในการตอบสนองต่อสื่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	Range
การสนับสนุนของกลุ่มสมรส โดยรวมรายด้าน	64.63	10.24	39-85
- การสนับสนุนด้านอารมณ์	13.99	1.82	10-19
- การสนับสนุนด้านการประเมินค่า/ยกย่อง	15.52	2.25	10-20
- การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร	12.44	3.10	5-19
- การสนับสนุนด้านสิ่งของและบริการ	17.70	3.25	8-24
การทำหน้าที่ของครอบครัว	106.70	9.78	83-130
ความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารก	103.42	8.34	83-120

การวิเคราะห์ความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่นโดยเปรียบเทียบตามความแตกต่างของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัว และลำดับที่ของการเกิดของบุตร โดยใช้การทดสอบทีแบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) และ ศาสนา ลักษณะครอบครัว ประสบการณ์ในการดูแลเด็ก และเพศเด็ก โดยใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่าผลการเปรียบเทียบความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่นตามความแตกต่างของข้อมูลทั่วไปไม่มีความแตกต่างกัน ($p > .05$)

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของกลุ่มสมรส และการทำหน้าที่ของครอบครัว กับความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น

ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของกลุ่มสมรส และการทำหน้าที่ของครอบครัวกับความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่นวิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficients) พบว่า การสนับสนุนของกลุ่มสมรส

มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .306, p < .01$) เมื่อพิจารณารายด้านของการสนับสนุนของกลุ่มมารดา พบว่าด้านที่มีความสัมพันธ์กับความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารก ได้แก่ ด้านการประเมินค่า/ยกย่องมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .256, p < .05$) ด้านข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .366, p < .01$) และด้านสิ่งของและบริการมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .252, p < .05$) สำหรับด้านอารมณ์มีความสัมพันธ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) และการทำหน้าที่ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .488, p < .001$) ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) ระหว่างการสนับสนุนของกลุ่มมารดาและการทำหน้าที่ของครอบครัว กับความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น

ตัวแปร	ความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารก (r)
การสนับสนุนของกลุ่มมารดา	.306**
- ด้านอารมณ์	.091 ^{ns}
- ด้านการประเมินค่า/ยกย่อง	.256*
- ด้านข้อมูลข่าวสาร	.336**
- ด้านสิ่งของและบริการ	.252*
การทำหน้าที่ของครอบครัว	.488***

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$, ns (non-significant)

ส่วนที่ 4 อิทธิพลของการสนับสนุนของกลุ่มมารดา และการทำหน้าที่ของครอบครัว ที่มีต่อความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อทำนายความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่นจากตัวแปรทำนายคือ การสนับสนุนของกลุ่มมารดา และการทำหน้าที่ของครอบครัว ทั้งนี้ก่อนการวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ของสถิติถดถอยพหุคูณ ได้ผลดังนี้ ตัวแปรต้นและตัวแปรตามเป็นข้อมูล เชิงปริมาณ (Quantitative Variables) ที่มีการวัดที่ระดับ Interval มีการแจกแจงแบบปกติ (Normality) เป็นอิสระ

ต่อกันและไม่เกิด Autocorrelation ทดสอบโดยใช้สถิติ Durbin-Watson ค่าที่ได้อยู่ในช่วง 1.5-2.5 ไม่มี Outliers, Linear Relationship และไม่มี Multicollinearity ระหว่างตัวแปรทำนาย โดยที่ตัวทำนายมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ไม่สูงกว่า .75 จึงเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้สถิติถดถอยพหุคูณ

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) เพื่อหาอำนาจการทำนายรวมของตัวทำนายทุกตัว พบว่าตัวทำนายทั้งสองตัวคือการสนับสนุนของ คู่สมรส และการทำหน้าที่ของครอบครัวสามารถร่วมกันทำนายความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่นได้ร้อยละ 24.1 ($R^2 = .241$; $F_{2,68} = 10.790$, $p < .001$) แต่อย่างไรก็ดี มีตัวทำนายเพียงตัวเดียวเท่านั้น คือ การทำหน้าที่ของครอบครัวที่เป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($B = .392$; $t = 3.634$, $p < .01$) ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) เพื่อทำนายความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่น

ตัวแปร	B	SE	B	T
การสนับสนุนของคู่สมรส	.047	.102	.058	.460
การทำหน้าที่ของครอบครัว	.392	.108	.457	3.634**
ค่าคงที่	58.540	9.719		
$F_{2,68}$	10.790***			
R^2	.241			
Adjust R^2	.219			

** $p < .01$, *** $p < .001$

ต่อจากนั้นวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาตัวทำนายที่ดีที่สุด พบว่าตัวทำนายที่เข้าสมการถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน ซึ่งเป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดเพียงตัวเดียวและมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การทำหน้าที่ของครอบครัว สามารถทำนายความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่นได้ ร้อยละ 23.9 ($R^2 = .239$; $F_{1,69} = 21.615$, $p < .001$) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)
เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของความไวในการตอบสนองสื่อสัญญาณทางของ
มารดาวัยรุ่น

ตัวแปร	B	SE	B	T
การทำหน้าที่ของครอบครัว	.419	.090	.488	4.649***
ค่าคงที่	58.714	9.656		
F _{1,69}	21.615***			
R ²	.239			
Adjust R ²	.228			

*** p < .001